

cb
Bibliotheek
Proefstation
Naaldwijk

A
06
G
84

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS,
TE NAALDWIJK.

VERSLAG STAMBONENRASSENPROEF 1948.

door:

J.H. GROENEWEGEN

Naaldwijk, 1961

2207594

Inleiding.

Deze proef werd opgezet om enige nieuwe, voor rolmozaïek resistente, rassen te vergelijken met het oude ras Dubbele witte zonder draad. De nieuwe rassen waren Furore van R.Zwaan en Servus (lijn 11) van het I.V.T. Door de rassen op twee verschillende plant-afstanden te telen werd ook nagegaan welke afstand in onze omstandigheden het beste voldoet.

Tijdens de cultuur werd gelet op het optreden van verschillende ziekten terwijl de oogst per ras per oogstdatum werd genoteerd. Hierdoor werd ook een inzicht verkregen in opbrengst en vroegheid.

De gebruikswaarde werd nagegaan door bij de oogst te letten op vorm, kleur en het voorkomen van draad. Tevens werden bij de oogst aantekeningen gemaakt welke ziekten en afwijkingen op de peulen voorkwamen en tenslotte werden om de gebruikswaarde te bepalen smaakproeven genomen.

Wat betreft de morphologische kenmerken van de rassen werden ook enige aantekeningen gemaakt.

Vermold zij verder nog dat de bij de verschillende plantafstanden gebruikte Dubbele witte zonder draad niet van dezelfde herkomst was. Voor het gedeelte met de nauwste plantafstand werd door de zaadhandel H.V. Gebr. v.d. Berg zaad en op het gedeelte met de wijdsta plantafstand door R.Zwaan geleverd zaad gebruikt.

Verloop van de Cultuur.

De bonen werden op 20 Mei ingekuild op de volle grond en tot het moment van opkomen met een ðenruiter afgedekt. Op 29 Mei waren de bonen voor het grootste gedeelte goed om te worden uitgeplant. Het uitpoten geschiedde op een hoekje grond achter W. IV. De rijafstand was over het gehele perceel 40 cm. De afstand in de rij werd op de voorste helft van het perceel op 35 cm en op de achterste helft van het perceel op 45 cm gehouden. De opzet vond zo plaats dat van alle rassen 10 rijtjes op de nauwste en 10 rijtjes op de wijdsta afstand kwamen te staan. Ter verduidelijking van dit laatste zie men de platte grond van het proefperceel in tabel I.

Furore en Dubb.witte zonder draad van R.Zwaan hadden op genoemde datum mooi sterke en flinke planten doch Dubb.witte zonder draad van v.d. Berg en Servus hadden zwakke, veel minder ontwikkelde planten. Deze beide laatste rassen werden daarom pas op 31 Mei uitgeplant. Van Servus waren toen op 't kiembed ree meerdere planten weggevallen en mede hierdoor moesten van Servus op het perceel met de ruimste plantafstanden een aantal plantjes worden uitgepoot welke kwalitatief niet best geacht konden worden. Per pol (plantgat) werden steeds twee bonen geplant.

Bij een controle op 23 Juli bleek dat er in geringe mate zwarte luis en spij

in het proefperceel voorkwam. Door bespuitingen met lirohex werd getracht deze parasieten te bestrijden doch hierin is men niet volkomen geslaagd zodat er gedurende het verdere verloop van de proef regelmatig luis en spint gevonden werd. De grond werd door regelmatig schoffelen onkruidvrij gehouden. Verder was het weer meest van dien aard dat de groei, bloei en vruchtzetting goed konden verlopen. De oogst vond plaats in vier plukken terwijl na de vierde pluk het gewas werd opgeruimd.

Aantasting door ziekten.

a. Rolmozaiek.

Op 16 Juli bleek dat in sommige vakjes vrij veel rolmozaiek voorkwam. Vooral *Dubb.witte zonder draad van R. Zwaan was ernstig aangetast.* Dubb.witte zonder draad van v.d. Berg was ook aangetast doch in veel mindere mate dan die van R.Zwaan. Op 26 Juli werden tellingen verricht. De bonen welke bij elkaar in 't- zelfde plantgat stonden werden bij deze tellingen als één plant beschouwd. Word er aan een pol slechts een geringe aantasting waargenomen, dan werd ook deze voor ziek opgeschreven. De resultaten van deze tellingen staan vermeld in tabel ~~1~~ 2.

Uit deze tabel blijkt ook direct dat Dubb.witte zonder draad op afstand van 40 x 45 cm (herkomst R.Zwaan) een veel sterker aantasting vertoonde dan die op afstand van 40 x 35 cm. (herkomst v.d.Berg) Ongeveer 2½ maal zoveel pollen waren aangetast. De aantasting van Furore en Servus was zo gering dat deze rassen practisch onvatbaar genoemd kunnen worden. Bij de tweede controle op 26 Aug. bleek dat de rolmozaiekaantasting niet duidelijk meer te onderscheiden was. Cijfers konden van deze moeilijk te onderscheiden aantasting niet worden verzameld doch wel werd opgemerkt dat Dubb.witte zonder draad nu het groenst van kleur was. Typisch was dat de herkomst van R.Zwaan, welke aanvankelijk het meeste rolmozaiek had, nu nog donkerder groen was, en daardoor een betere stand vertoonde dan Dubb.witte zonder draad van v.d. Berg. Ook het aantal jonge peulen was ogenschijnlijk bij de herkomst van Zwaan het grootst. Wat kan de oorzaak zijn van dit verschil? In verband hiermee werd in de eerste plaats gedacht aan de plantafstand. Hieraan werd gedacht omdat ook enige perceeltjes buiten de proef aanwezig waren waar eveneens waarnemingen werden gedaan. Op het Z einde van het perceel (langs de rails) stonden enige rijtjes Dubb.witte zonder draad van R.Zwaan op 40 x 35 Cm afstand terwijl op het N einde enige rijtjes van v.d Berg op 40 x 45 cm afstand aanwezig waren. Deze laatste vertoonde een betere stand (met stand wordt hier bedoeld de algemene indruk en vooral de meer of minder goede kleur en het meer of minder voorkomen van rolmozaiek) dan dezelfde selectie in de proef op 40 x 35 cm terwijl die van R.Zwaan op het Z einde op 40 x 35 cm ook een mindere stand vertoonde dan dezelfde selectie op 40 x 45 cm.

De ruimste plantafstand gaf dus voor beide selecties de beste indruk. Verder is het ook niet onmogelijk dat de standplaats als zodanig invloed uitoefende. Naarmate men n.l. meer Noord-waarts op het perceel kwam was de stand zowel van de selectie van Zwaan als van de selectie van v/d Berg beter.

Ondanks deze mogelijke invloed van standplaats en plantafstand was op 26 Aug. toch duidelijk zichtbaar dat de selectie van v/d Berg minder voldeed dan de selectie van R.Zwaan. Een verklaring voor 't feit dat de aanvankelijke sterk-zieke bonen van R.Zwaan er op 26 Aug. het beste opstonden is misschien de volgende.

Van de vroeg aangetaste selectie van R.Zwaan zal zeer waarschijnlijk het zaad besmet zijn geweest terwijl dit bij de selectie van v/d Berg niet of in mindere mate het geval is geweest. Het schijnt niet zo te zijn dat er (volgens mondelinge mededeling van Ir. Hubbeling) van rolmozaïekvirus verschillende stammen aanwezig zijn. Bepaalde, vaak minder kwaadaardige, stammen gaan met het zaad over en besmetten direct de jonge plant. Anderen, meer kwaadaardige, stammen gaan niet met het zaad over en treden pas later na 't uitpoten op. Het schijnt nu dat als een jong plantje dat via het zaad door een minder kwaadaardige stam is aangetast immuun is tegen de kwaadaardige stammen. Iets dergelijks kan zich in onze proef hebben voorgedaan. Nemen we aan dat het zaad van Zwaan besmet is geweest en dat het ras van v.d. Berg later pas aangetast is, doch door een sterker virulente stam, dan is mogelijk hierdoor het verschil in stand te verklaren.

b. Aantasting door scherp-mozaïek.

Bij de eerste controle op rolmozaïek waren ook meerdere pollen aangetast door een andere virussiekte. Het meest kwam deze ziekte overgeen met scherpmozaïek.

Ook van deze rassen afwijking werden cijfers verzameld. (tabel 2)

Uit de cijfers blijkt dat Dubb.witte zonder draad weer de meeste aantasting vertoonde hoewel de verschillen tussen de rassen niet groot waren.

c. Windbeschadiging.

Bij de controle op 26 Juli werd tevens een cijfer gegeven voor windbeschadiging. De cijfers van 0 tot en met 10 werden hiervoor gebruikt, 0 duidde aan in 't geheel geen windbeschadiging en 10 duidde een zeer ernstige beschadiging aan. Uit de gegeven cijfers blijkt dat de beschadiging op de controle datum in 't algemeen niet ernstig genoemd kan worden. Verder is duidelijk zichtbaar dat naarmate de aantasting door rolmozaïek heviger is de windbeschadiging ook erger is. Tenslotte is ook nog merkbaar dat naarmate de plantafstand ruimer is de windbeschadiging heviger is.

d. Aantasting door zwarte vaatziekte.

Omdat beweerd wordt dat de voor rolmozaïek meer resistente rassen gevoeliger

~~zijn~~
zijn voor zwarte-vaatziekte is ook hieraan aandacht besteed. De houtvaten verkleuren hierbij zwart terwijl bij ernstiger aantasting ook donkerbruin-zwarte vlekken aan de buitenkant van de stengels en bladstelen worden waargenomen. Hierdoor kleurt het blad geel en sterft bij vroege aantasting voortijdig af. Tenslotte kunnen ook de peulen worden aangetast. Bij een eerste aanblik van een door zwarte vaatziekte aangetaste peul lijkt het beeld iets op stippelstreep. Bij nauwkeuriger bestudering is het echter goed hiervan te onderscheiden: 1° De voor stippelstreep typisch concentrische vlekken ontbreken. 2° De naden bij de peulen zijn over de gehele lengte typisch donker gekleurd terwijl bij stippelstreep de donkere verkleuring op de naad onderbroken is. 3° Bij zwarte-vaatziekte zijn de zaden duidelijk aangetast terwijl dit bij stippelstreep niet het geval is. 4° Als men uit een opengebroke peul het zachte binnenste wegwrijft krijgt men bij zwarte-vaatziekte een zwarte en bij stippelstreep meer een roodbruine ondergrond te zien.

De zwarte-vaatziekte wordt ook door een virus veroorzaakt. Volgens mondelinge mededeling van Ir. Habbeling zou zeer waarschijnlijk de ziekte het hevigst optreden bij warm weer, reden waarom late bonen er in 't algemeen meer schade van zullen ondervinden, dan vroege bonen. Dit jaar is bij tuinders die zowel vroege als late bonen hadden staan geconstateerd dat juist de vroege bonen er het meeste last van hadden. Dit is echter ook verklaarbaar want juist de vroege bonen hebben een vrij warme periode meegemaakt n.l. de periode van 8 tot en met 15 Juni.

Bij onze proef werd op 26 Juli nog geen duidelijke aantasting geconstateerd. Op 26 Augustus werd bij Furore, althans in het perceel met de nauwste plantafstand een aantasting waargenomen. Hetzelfde werd bij Servus geconstateerd terwijl hier ook bij de wijdere plantafstand de aantasting al enige omvang had aangenomen. Bij Dubb.witte zonder draad werd toen nog niets van de ziekte waargenomen. Op het eind van de cultuur nam de aantasting pas ernstige vormen aan reden waarom op 4 Sept. het aantal aangetaste pollen per vakje werd geteld. De resultaten van deze tellingen staan ook vermeld in tabel 2. In deze tabel is tevens het % aangetaste pollen per vakje en het totaal aantal en het % aangetaste pollen per ras berekend. Uit de cijfers blijkt overduidelijk dat Servus en Furore een veel sterkere aantasting vertoonden dan Dubb.witte zonder draad. Als we het % aangetaste planten per ras bezien, dan

blijkt dat Servus in een nog wat sterker mate werd aangetast dan Furore.

Ongetwijfeld is deze ziekte de meest gevreesde van de in onze proef gebruikte nieuwe bonen-rassen. Opgemerkt zij echter dat in deze proef de ziekte pas laat optrad en althans op de oogst niet veel invloed uitoefende. Juist echter het feit dat zwarte-vaatziekte bij warm weer optreedt en late bonen er dus het meeste last van zullen hebben is jammer. Immers laat in het seizoen kon in 't algemeen Dubb.witte zonder dr. in 't Westland door het hevig optreden van rolmozaïek niet meer met succes geteeld worden. De voor rolmozaïek resistente rassen zouden wat deze ziekte betreft Dubb.witte zonder dr. kunnen vervangen maar juist bij late teelt zouden deze weer het meeste last van de zwarte vaatziekte hebben zodat men zich afvraagt of ze voor teelt in de nazomer gebruikt zullen kunnen worden. Ongetwijfeld zal het aanbeveling verdienen deze rassen en althans Furore welke overigens goed voldeed, nader onder meerdere omstandigheden te beproeven. Vermeld zij hier nog dat beide nieuwe rassen ontstaan zijn uit kruisingen met het Amerikaanse ras U.S. 5 Refuge. Dit Amerikaanse ras was eveneens voor de zwarte vaatziekte vatbaar. Inmiddels zijn bij het I.V.P. weer nieuwe kruisingen gemaakt met voor rolmozaïek resistente Zwitserse rassen. Deze kruisingen zouden evenals hun Zwitserse ouders ook voor zwarte-vaatziekte onvatbaar zijn.

Opbrengst in Kg. en vroegheid.

De opbrengst per datum per vakje en de totaal opbrengst per vakje alsmede het percentage van het totaal dat op 10 Aug. geoogst was staan vermeld in tabel 3.

Uit deze cijfers blijkt dat Servus een zeer vroeg ras is want op de eerste oogstdatum werd ruim 56% van het totaal geoogst. Verder blijkt dat hier de nauwste plantafstand een veel hogere opbrengst gaf dan de wijdeste plantafstand. Dit laat zich heel goed verklaren want op 't veld gaf Servus maar zeer kleine struikjes met een geringe omvang. Ondanks de lage opbrengst op de twee laatste oogstdata valt de totaal opbrengst niet tegen wat bewijst dat de kleine struikjes zeer productief waren. Deze beide gunstige eigenschappen (vroegheid en productiviteit) kan van belang zijn bij een vroege teelt. Ook uit aante-

keningen tijdens de bloeitijd bleek dat Servus vroeger dan de andere rassen bloeide n.l. op 14 Juli.

Furore was ten opzichte van Dubb.witte zonder dr. zeker zo vroeg, echter niet zo vroeg als Servus verder valt het op dat bij de ruimste plantafstand op elke oogstdatum een hogere opbrengst verkregen werd zodat de totaal opbrengst bij de ruimste plantafstand uiteindelijk behoorlijk boven die der nauwste plantafstand gelegen was. Bij Furore op de ruimste plantafstand werd tevens de hoogste totaalopbrengst van alle vakjes verkregen. Verder is de uitkomst van de ruime plantafstand in overeenstemming met de ontwikkeling van het gewas op 't- veld. Dit was n.l. zeer zwaar. Bij Furore viel de eerste bloei iets later dan bij de selectie Dubb.witte zonder dr. van R.Zwaan en iets vroeger dan de selectie Dubb.witte zonder dr. van v/d Berg.

Bij Dubb.witte zonder dr. bloeide de selectie van R.Zwaan (40 x 45 cm) een weinig vroeger dan de selectie v.v.d.Berg. Het later uitpoten van deze laatste selectie kan hier mede oorzaak van zijn. Bij de oogst was juist een tegenovergestelde tendenz aanwezig. Bij de selectie van v.d.Berg werd op de eerste oogstdatum ruim 34% van het totaal geoogst en bij die van Zwaan ruim 18%. Ongetwijfeld heeft de ruimere plantafstand hierop ook wel enige invloed uitgeoefend doch de grootste rol zal de rolmozaiekaantasting welke waarschijnlijk remmend werkt op de groei van gewas en peulen wel gespeeld hebben. Het verloop van de oogst van de beide selecties is verder typisch. In het geval waar aanvankelijk weinig rolmozaiek voorkwam en de plantafstand het nauwst was werd op de eerste oogstdatum de grootste opbrengst en in 't geval waar vroeg veel rolmozaiek voorkwam en op de plantafstand het ruimst was op de laatste oogstdatum de grootste opbrengst verkregen. Wel dient hier opgemerkt te worden dat de laatste en voorlaatste oogstdata 17 dagen verschillen.

Had men gedurende deze laatste periode regelmatig geoogst dan zou in 't ene geval de lijn welke dan in de cijfers zou zitten duidelijk aflopend en in het andere geval toch nog regelmatig oplopend geweest zijn. Het ene type zou hierdoor beter voor vroege en het andere voor late teelt geschikt zijn. Na de 4^e oogst waren de perceeltjes volkomen afgedragen zodat het geheel opgeruimd werd. Een uitzondering hierop maakte Dubb.witte zonder dr. op de ruimste plantafstand (herkomst Zwaan) waar het gewas nog vrij groen was en waar meerdere jonge peulen aanwezig waren. Besloten werd om

van dit vakje nog een 5^e keer te plukken doch door een abuis werd ook dit vakje opgeruimd. Was dit niet geschied dan zou ongetwijfeld van dit vakje nog een paar kg. geoogst zijn, met het resultaat dat dan hier de hoogste totaal opbrengst van alle vakjes was verkregen.

Kwaliteit van de peulen.

Om een inzicht te krijgen in de kwaliteit van de geoogste vruchten werd op drie oogstdata een 100 tal willekeurig genomen peulen gesorteerd in rechte peulen, te korte peulen en sterk gekromde peulen. Verder werd bij dezelfde 100 bepaald het % gave peulen, het % door wind beschadigde en het % zieke peulen. Ook werd bij een 10 tal peulen nagemeten wat de gemiddelde lengte, breedte en dikte was. Ook werd nagegaan of er draad aanwezig was en hoeveel peulen er in een $\frac{1}{2}$ kg. aanwezig waren. Tenslotte werden de bonenrassen twee keer apart geveild om na te gaan welke indruk de bonen op de kopers maakte. De op deze wijze gevonden getallen staan vermeld in tabel 4.

Om een indruk te krijgen van de gebruikswaarde werden door een zestal personen smaakbeoordelingen in duplo gegeven (in cijfers uitgedrukt) Naarmate een hoger cijfer gegeven is werd de smaak beter bevonden. Alle, op deze wijze verkregen cijfers staan vermeld in tabel 5.

Uit de cijfers blijkt duidelijk dat het percentage gave peulen minder wordt naarmate men verder in het seizoen komt terwijl wat betreft windbeschadiging een tegengestelde lijn aanwezig is. Tussen de rassen onderling zijn de verschillen vrij klein. Alleen Furore blinkt bij de eerste pluk gunstig uit. Wat betreft de ziekte op de peul blijkt weer dat zwarte-vaatziekte juist bij de nieuwe rassen voorkomt en op 30 Aug. bij Servus in sterkere mate dan bij Furore. De Botrytisaantasting was gering. Het lijkt echter of Servus ook van deze ziekte de meeste last heeft terwijl men bij de voor Servus relatief ruime plantafstand minder Botrytis zou verwachten. Het zou echter niet zo vreemd zijn, dat deze licht gekleurde en misschien zachtere bonen voor genoemde ziekte gevoeliger zijn. Wat het percentage rechte (dat wil zeggen niet sterk gekromde of te korte peulen) peulen betreft is tussen de gevonden percentages op de verschillende plukdata weinig lijn aanwezig. Bij Furore werd bij de derde, bij Dubb.witte zonder dr. bij de eerste en bij Servus bij de tweede pluk het

het grootste percentage rechte peulen verkregen. Bezien we van de rassen het gemiddelde dan blijkt Furore het hoogste en Dubb.witte zonder dr. het laagste percentage rechte peulen te geven. Vermeld dient hier echter dat de peulen van Servus reeds van nature een kromme punt hebben terwijl deze, omdat ze niet sterk gekromd waren, als recht zijn geteld. Verder blijkt dat bij de eerste pluk het aantal te korte peulen overwegend hoger is dan op de andere plukdata. Ook bij de tweede pluk is dit aantal groter dan bij de derde zodat het schijnt dat met het voortschrijden van de teelt de peulen langer worden. Alleen bij Servus is op deze gang een kleine uitzondering want hier is op de plukdatum het aantal te korte peulen groter dan op de tweede plukdatum. Het aantal te sterk gekromde peulen is het grootst bij Servus en het kleinst bij Dubb.witte zonder dr. Wat betreft de gemiddelde lengte van de peulen is ook zichtbaar dat op de eerste plukdatum de gemiddelde lengte het kleinst is terwijl deze bij de latere plukken groter wordt. Dit is in overeenstemming met de cijfers betreffende de te korte peulen. Tussen dikte en breedte bleek op de verschillende oogstdata geen verschil aanwezig te zijn. Bij het klaar maken van de bonen voor de kookproeven werd tevens gelet op de aanwezigheid van draad. Bij alle gebruikte rassen werd draad in geringe mate aangetroffen. Vervolgens blijkt dat Furore door de kooplieden op de veiling het meest en Servus het minst gewaardeerd werd. Het aantal bonen dat per $\frac{1}{2}$ kg. aanwezig is leert ons niet veel. Steeds blijkt dat dit getal rond de 90 schommelt. Tussen de rassen bestaan praktisch geen verschillen. Uit tabel 5 blijkt dat Furore praktisch evengoed bevonden werd als Dubb.witte zonder dr. terwijl Servus veel minder geacht werd.

Slotconclusies.

Samenvattend komen we tot de conclusie dat beide nieuwe rassen gunstige en ongunstige eigenschappen hebben.

Gunstige eigenschappen van Servus zijn vroegheid en vruchtbaarheid. Hierdoor is zijn bruikbaarheid bij vroege teelt het beproeven waard. De plantafstand zal nauw genomen moeten worden. Ongunstige eigenschappen van Servus zijn de minder goede kwaliteit van de peulen en de gevoeligheid voor zwarte-vaatziekte. Gunstige eigenschappen van Furore zijn goede kwaliteit en (mits onder de juiste omstandigheden geteeld) een hoge opbrengst. Een ongunstige eigenschap van Furore is zijn gevoeligheid voor zwarte-vaatziekte. Het is daarom nog de vraag of het bij late teelt Dubb.witte zonder dr. kan vervangen. Ook dit zal nader moeten worden uitgetoet.

Tabel 1.

Plattegrond bonenrassenproef 1948.

W.

O.

Servus
Dubb. witte zonder draad van A.Zwaan.
Furore 1
Servus
Dubb. witte zonder draad van Gebr.v.d.Berg,
Furore

plantafstand
40 x 45 cm.

plantafstand
40 x 35 cm

=====
rails
=====

Tabel voor ziekten en afwijkingen.
Tabel 2.

26 Juli

4 September

Ras	plantarstand	total aantal pollen	aantal pollen dood	rolmosaziek	% rolmosaziek	scherp nosaziek	% scherp nosaziek	windbeschadiging	aantal pollen zwarte-vaatziekte	% zwarte-vaatziekte	total aantal pollen met zwarte-vaatziekte	% zwarte-vaatziekte	total aantal pollen met zwarte-vaatziekte	% zwarte-vaatziekte per ras
Eurore	40 x 35	149	1	1	0.7	12	8.1	1	48	32.4				
	40 x 45	120	3	0	0.0	2	1.7	2	39	33.3				
											87	32.8		
Servus	40 x 35	120	13	1	0.9	1	0.9	0	27	25.2				
	40 x 45	114	10	4	3.8	9	8.7	1	60	57.7				
											87	41.2		
Dabb. witte z.dr.	40 x 35	147	10	40	29.2	16	11.7	3	3	2.2				
	40 x 45	119	10	103	94.5	20	18.3	4	3	2.8				
											6	2.4		

Tabel III

Plantefstand

Ras	OOGSTGEBEVIENS.					Tot.	% van het totaal o 10 Aug.
	10 Aug.	21 Aug.	30 Aug.	16 Sept.	26,0		
35 x 40	Furore	10.6	7.0	4.5	3.9	26.0	40.7
	Dubb.witte z.dr.	8.5	5.4	3.8	6.9	24.6	34.5
	Servus	15.4	7.0	2.8	2.2	27.4	56.2
40 x 45	Furore	11.6	8.0	5.3	8.4	33.3	35.1
	Dubb.witte z.dr.	5.8	4.3	6.0	15.4	31.5	18.4
	Servus	11.2	4.3	2.4	2.0	19.9	56.3

Tabel voor kwaliteitsgegevens.

Tabel 4.

Ras.	Oogst datum	% gave peulen				% Botrytis	% rechte peulen	% korte peulen	% sterk gekromde	Gem. lengte in cm.	Gem. dikte	Gem. breedte	veiling prijzen in ct.	aantal bonen per kg.
		% zw. vaat.	% windbesch.	% Botrytis	% gave peulen									
Purore	10/8	3	13	84	48	42	10	9½	0.8	1	47	103		
	21/8	3	45	50	39	34	27	12	1	1.2	90			
	30/8	3	56	40	64	22	14	13.5	0.8	1.2	86			
Dubb. witte s.dr.	Gem.	3	36	58	50	33	17	93						
	10/8	-	46	54	43	50	7	8.5	0.8	1	42	98		
	21/8	3	47	50	17	46	37	12	1	1.2	94			
	30/8	1	59	40	42	26	32	11	0.8	1.2	88			
Servus	Gem.	0	50	48	34	41	25	93						
	10/8	3	38	56	30	45	25	10	0.8	1	35	97		
	21/8	3	33	62	55	17	28	13.5	1	1.2	90			
	30/8	9	44	44	42	19	39	15	0.8	1.2	90			
Gem.	5	42	54	42	27	31	92							

Tabel 5.

Smaak.

30 Aug.

	Furore	Dubb.witte z.dr.	Servus
A.	8 10	9 8	5 7
B.	8 8	10 10	7 8
C.	8 6	8 7	8 6
D.	8 7	8 7½	4½ 4½
E.	7 7	8 8	7 6
F.	7 6	7 7	5 4
<hr/>			
	Gen.7.7 7.3	8.3 7.9	6. 6.